

LIBERAAL VLAAMS STUDENTENVERBOND (LVSV), Vlaamsgezinde studentenvereniging, op 8 december 1930 aan de pas vernederlandste Rijksuniversiteit Gent opgericht (als tegenhanger van de Franstalige Société générale des Etudiants libéraux, beter bekend als Gé libérale) door drie West-Vlamingen, Norbert Duponcheel, Jan Carre en Frans Versichelen, en door Max Cosyns uit Moerbeke-Waas, de eerste voorzitter van het voorlopig bestuur.

In januari 1932 sloot het LVSV zich aan bij het Liberaal Vlaams Verbond en vond het graaf Maurice Lippens, toen liberaal minister van openbaar on-

derwijs, bereid het erevoorzitterschap van de vereniging op zich te nemen, hetgeen aanzienlijk bijdroeg tot het aanzien van het LVSV in de verfranste liberale kringen. Van het aanzien van het LVSV getuigt ook het feit dat voorzitter Duponcheel in 1933 voorzitter werd van de Federatie der Liberale Studenten van België, waaruit de *Gé libérale* toen ontslag nam. Begin maart 1934 werd de inrichting van een nationaal congres der liberale studenten zelfs aan het LVSV toevertrouwd. Tussen 1934 en 1939, onder leiding van Frans de Hondt die gedurende drie opeenvolgende jaren voorzitter was (1934-1935, 1935-1936, 1936-1937) en tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitse gevangenschap omkwam, bereikte het LVSV zijn eerste bloeiperiode, die samenviel met een verandering van het politieke klimaat in België. Onder de indruk van het succes van de totalitaire stromingen van rechts en links zocht het LVSV naar een vernieuwde ideologische grondslag van het liberalisme in vrijzinnig-humanistische en solidaristische zin. Hiervan getuigen de oprichting en de naam van het studentenblad *Neohumanisme*, dat de Vlaamse en liberale strijd vooral op het plan van de ideeën situeerde en in het eerste nummer (december 1936) een zeer vrijzinnig antifascistisch en anticomunistisch manifest publiceerde. Onder de leidende figuren van de vereniging die later in het openbare leven bekendheid verwierven, treft men in die jaren onder meer aan: Albert Claes, **Albert Maertens**, Willy Calewaert, Baan van Maele, Karel Poma. Onder leiding van Claes richtten enkelen van hen op 8 december 1936 de Vereniging van Anti-fascistische Studenten op. Vooraanstaande professoren en politici zoals Hans van Werveke, F.L. Ganshof, **Julius Hoste (jr.)**, Adolf van Glabbeke en Victor Sabbe verleenden het LVSV bescherming en steun. Op 20 januari 1937 werd een LVSV-afdeling opgericht te Brussel (onder impuls van Calewaert) en begin 1939 aan de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen. Ten slotte werd op 28 december 1937 een oud-ledenbond LVSV opgericht. Na een onderbreking van zijn activiteiten tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen verschillende LVSV'ers, onder meer Poma, een actieve rol speelden in het verzet, bereikte het LVSV na de bevrijding zeer snel een nieuwe bloei. Het blad *Neohumanisme* verscheen opnieuw in januari 1945 en onder stuwing van de oud-ledenbond kwam een nieuw bestuur tot stand. Onder de nieuwe bestuursleden die in de jaren 1947-1948 aantraden, behoren **Adriaan Verhulst**, **Willy de Clercq** en **Piet van Brabant** tot de bekendsten. Wat bij deze naoorlogse generatie opvalt, is de belangstelling voor de economische vooruitzichten van het liberalisme en voor internationale problemen. Maar ook brandende binnenlandse politieke vraagstukken, zoals de repressie en de **Koningskwestie**, werden, zoals uit de toenmalige jaargangen van *Neohumanisme* blijkt,

onderzocht, zij het met grote voorzichtigheid in de benadering. Door de belangstelling voor deze problemen en een vrij scherpe antiklerikale opstelling, waardoor de samenwerking met katholieke studentenverenigingen op Vlaams gebied zeer moeilijk bleek, is de activiteit van het LVSV op het vlak van de V.B. in de eerste naoorlogse jaren vrij gering geweest, hoewel de toenmalige erevoorzitter van het LVSV, Van Werveke, de Vlaamse gedachte onder de liberale studenten levendig hield.

Na een vrij actieve rol te hebben gespeeld in de schoolstrijd van 1954-1958 besteedde het LVSV van de jaren 1960 af meer aandacht dan vroeger aan de Vlaamse problemen. Het nam kordaat en radicaal stelling in de kwestie-Leuven (onderwijs) en stelde zich kritisch op tegenover de houding van de liberale Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) in Vlaams opzicht, hoewel in 1966 een niet onbelangrijke minderheid er een ogenblik aan dacht zich als PVV-studenten van het LVSV af te scheuren. Door een nieuwe bestuursploeg onder leiding van Jan van Beneden kon dit worden verhinderd. Toch leed het LVSV aan het eind van de jaren 1960 en in het begin van de jaren 1970 duidelijk aan bloedarmoede, tot er in 1972 een heropstanding plaatsvond met een nieuwe generatie eerstejaarsstudenten, van wie Guy Verhofstadt en Yannick de Clercq later bekendheid verwierven. Onder het voorzitterschap van eerstgenoemde (1974-1975) kwam er een toenadering tot de intussen autonoom geworden Vlaamse PVV en woonden de LVSV-studenten in groten getale de congressen en studiedagen van deze partij bij, waarbij zij zich voornamelijk voor economische en sociale problemen interesseerden. Uiteindelijk wisten zij zelfs het neoliberalisme als doctrine aan de partij op te dringen.

Over de hele periode van zijn bestaan beschouwd kan men zeggen dat het LVSV, zonder ooit een partijinstantie te zijn geweest en zonder zijn leden bij voorbaat in de politieke actie te hebben ingeschakeld, dankzij de persoonlijke inzet van zijn meest actieve leden en dankzij zijn op zekere ogenblikken gezaghebbend blad *Neohumanisme*, de liberale partij in de Vlaamse gewesten heeft verjongd. Het heeft ook in ruime mate bijgedragen tot haar ver-vlaamsing en, in de late jaren 1970 en de jaren 1980, tot de vernieuwing van haar sociaal-economisch programma in meer neoliberale dan de vroegere sociaal-liberale zin.

LITERATUUR: *Gedenkboek LVSV, 1930-1955*; – *Liberaal Vlaams Studentenverbond 1937-1957, 1957*; – *Dertig jaar oud-ledenbond LVSV 1945-1975, 1976*; – D. Verhofstadt en F. Moerman, *50 jaar LVSV, 1980*; – ‘40 jaar Neohumanisme’, in *Neohumanisme*, jg. 39, nr. 4 (1985-1986); – S. Mergaerts, *50 jaar LVSV-Brussel, 1937-1987, 1987*; – Chr. Vandevoorde, *Neohumanisme 1936-1965, Monografie van het orgaan van het Liberaal Vlaams Studentenverbond*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1988; – ‘45 jaar Neohumanisme’, in *Neohumanisme*, jg. 45, nr. 2 (1991-1992).

ADRIAAN VERHULST*